

Wystawiennictwo archiwalne – forum wymiany myśli. Spotkania warsztatowo-archiwalne dla edukatorów i popularyzatorów, Mielno, 10-11 października 2024 r.

W dniach 10-11 października 2024 r. w Mielnie miało miejsce wydarzenie „Wystawiennictwo archiwalne – forum wymiany myśli. Spotkania warsztatowo-archiwalne dla edukatorów i popularyzatorów”. Organizatorami forum były Katedra Archiwistyki i Zarządzania Dokumentacją Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Sekcja Edukacji Archiwalnej Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, Archiwum Państwowe w Koszalinie oraz Forum Edukatorów Archiwalnych. Patronat honorowy nad wydarzeniem objął Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych dr Paweł Pietrzyk.

Głównym celem Forum było stworzenie przestrzeni do wymiany myśli i doświadczeń w zakresie wystawiennictwa archiwalnego będącego jednym z nadrzędnych środków popularyzacji wiedzy o archiwach i ich zasobie. Spotkanie miało także na celu integrację środowiska archiwalnego, reprezentowanego głównie przez pracowników sieci archiwów państwowych oraz pracowników Instytutu Pamięi Narodowej. Forum cechowało się jednak dużą interdyscyplinarnością, skupiając nie tylko pracowników GLAMu (galerii, bibliotek, archiwów i muzeów), ale też środowisko akademickie. Pozwoliło to na lepsze zapoznanie się z innymi niezwykle wartościowymi perspektywami dotyczącymi tworzenia wystaw.

Forum miało zróżnicowany program, który składał się z czterech paneli tematycznych dotyczących wybranych zagadnień związanych z wystawiennictwem archiwalnym. Każdy panel składał się z przewodniej części teoretycznej, polegającej na wysłuchaniu opinii specjalistów w danej dziedzinie. Po wystąpieniach następowała część dyskusyjna zachęcająca wszystkich uczestników do wymiany zdań i doświadczeń, zadawania pytań, które okazały się niezwykle ważne z perspektywy logistyki wystawienniczej, oraz wspólnego szukania na nie odpowiedzi. Uczestnicy mieli okazję zapoznać się z opiniami przedstawicieli różnych instytucji zajmujących się popularyzacją zasobu, co w przyszłości może przyczynić się do usprawnienia organizacji i tworzenia wystaw.

Uroczyste otwarcie Forum nastąpiło o godzinie 14, 10 października 2024 r. Słowo wstępu wygłosiły przedstawicielki Katedry Archiwistyki UMK, dr hab. Marlena Jabłońska i dr Agnieszka Rosa, oraz dyrektor Archiwum Państwowego w Koszalinie Katarzyna Królczyk. Minutą ciszą uczczono pamięć śp. dr hab. Anny Krochmal, dyrektor Departamentu Popularyzacji Działalności Archiwalnej Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych.

Pierwszy panel zatytułowany „Przykłady (nie tylko) dobrych praktyk” prowadzony przez dr Agnieszkę Rosę zebrał zaproszonych gości:

Zofię Jakóbczak (Biblioteka Politechniki Gdańskiej), Dorotę Cywińską (Archiwum Państwowe w Koszalinie) oraz Karolinę Grobelską (Archiwum Akt Nowych). Panel poświęcony był projektom wystawienniczym w polskich instytucjach kultury. Prezentacje koncentrowały się na skutecznych strategiach angażowania publiczności oraz stosowaniu materiałów archiwalnych w sposób atrakcyjny, a zarazem nastawiony na edukację.

Następny panel – „Logistyka organizacji wystaw” – poświęcony był aspektom praktycznym tego zagadnienia. Uczestnicy omówili kwestie związane z planowaniem, transportem eksponatów oraz współpracą z różnymi partnerami. Wskazano na znaczenie dobrego zarządzania, które jest kluczowe dla efektywności realizacji wystaw. Prowadzącym forum był dr Tomasz Matuszak, dyrektor Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim. Zaproszonymi gośćmi byli Rafał Semołoniak (Delegatura IPN w Koszalinie), Ilona Florczak (Uniwersytet Łódzki) oraz Maciej Hubka (Archiwum Państwowe w Piotrkowie Trybunalskim).

Po dwóch panelach nastąpiło podsumowanie pierwszego dnia forum. Otwarcie obrad 11 października przewodniczył prezes SAP Andrzej Jabłoński.

W trzecim panelu zatytułowanym „Nowoczesne rozwiązania w wystawiennictwie” zaprezentowano przykłady technologii oraz narzędzi, które mogą wspierać procesy tworzenia wystaw. Wykłady dotyczyły m.in. digitalizacji zbiorów, instalacji interaktywnych oraz wykorzystywania mediów społecznościowych w promocji wystaw. Uczestnicy mieli możliwość dyskusji o potencjalnych korzyściach płynących z zastosowania nowoczesnych rozwiązań. Przedstawiony został także projekt strategiczny „Utworzenie centrum wiedzy o archiwach i dokumentach na ziemiach polskich wraz z centrum kompetencyjnym dla sieci archiwów państwowych w obszarze edukacji”. Panel prowadził dr hab. Hadrian Ciechanowski (UMK) wraz z gośćmi: Anną Sokół (Archiwum Narodowe w Krakowie), Aldoną Warzechą (Archiwum Narodowe w Krakowie), Markiem Krzykałą (Archiwum Państwowe w Lublinie) i Adrianną Paradowską (Biuro Nowych Technologii IPN).

W ostatnim panelu – „Współpraca kluczem do sukcesu” – prowadzonym przez dr Marlenę Jabłońską podkreślono znaczenie współdziałania między różnymi instytucjami oraz partnerami w realizacji projektów wystawienniczych. Zaproszonymi gośćmi były Katarzyna Królczyk (Archiwum Państwowe w Koszalinie), Monika Panter (Archiwum Uniwersytetu Gdańskiego), Marzena Kruk (Archiwum IPN), a także Barbara Wysmyk (Koszalińska Biblioteka Publiczna). Uczestnicy dzielili się przykładami udanych kooperacji oraz omówili strategie nawiązywania i utrzymywania długofalowych relacji. Wskazano na konieczność integracji działań w celu maksymalizacji efektów wystawienniczych.

Forum stanowiło doskonałą platformę do wymiany myśli i doświadczeń w obszarze wystawiennictwa. Uczestnicy wykazali się dużym zaangażowaniem oraz otwartością na nowe pomysły i rozwiązania. Wspólne obrady przyczyniły się do rozbudowy dotychczasowych relacji, które w przyszłości będą mieć przełożenie na częstsze nawiązywanie partnerstw między poszczególnymi archiwami. Zarówno organizatorzy, jak i uczestnicy zauważyli potrzebę kontynuacji takich spotkań oraz ciągłej wymiany doświadczeń w zakresie popularyzacji.

Wiktoria Kasińska
(Archiwum Państwowe w Poznaniu)
ORCID iD: 0009-0005-1138-2192